Szerdán reggel megkezdték a négy év óta huzódó Kelemen—Szakáts sajtópörök főtárgyalását.

A szegedi ellenforradalom története a törvényszék előtt. — Oriási érdeklődés mellett szerdán egész nap csak a bizonyitás érdekében tettek előterjesztéseket. Szakáts mindent bizonyitani kiván, Kelemen is kéri a teljes bizonyitást.

Ki volt az ellenforradalom kezdeményezője? — Gömbös, Zadravecz, Eckhardt szerepe az ellenforradalomban. — Ki volt antiszemita, ki történtett a főispánságért és ki irt valótlant?

A négyéves pör első felvonása szerdán déli előtt végre megkezdődött a szegedi törvényszék előtt. A hosszas előzmények és epizódok után szerdán délelőtt a vádlottak padjára ült le a két vádlott és egyben a két fömagánvádló: dr. *Szakáts* József és dr. *Kelemen* Béla. Mintha misem történt volna az elmult esztendők alatt, mintha nem is vonulna meg a pör hátterében tömeges lovagias ügy, mintha el sem hangzott volna elfogultsági kifogás a szegedi birák ellen, — ugy kezdődött meg a főtárgyalás. *Szerdán egész nap folyt a tárgyalás és a nagyarányu pör még mindig a kezdet stádiumában van: csupán a valódiság bizonyitására tették meg indítványukat a felek,* anélkül azonban, hogy a bíróság határozott volna a bizonyitás elrendelésének kérdésében. A csütörtöki napon tovább folytatják a tárgyalást, de szinte egészen bizonyos, hogy a pör *ezen a napon sem fog véget érni.*

A szerdai napnak meglepetést kellő novuma az, hogy a törvényszék *egyesitette a két ügyet,* amely a szegedi ellenforradalomról irott történelmi forrásmunka körül indult meg és bonyolódik azóta széles területeken. Igy azután, annak ellenére, hogy dr. *Kelemen* Béla nyug. miniszter, valamint dr. *Szakáts* József nemzetgyülési képviselő is feljelentők, mindketten a vádlottak padjára ültek, mert egyben mindketten vádlottak is.

A tárgyalás előtt.

Kilenc órakor még egészen csöndes a másodikemeleti tárgyalóterem, csupán Kelemen Béla van a teremben védőjének kiséretében. Nemsokára azután megérkezik a közönség is, egyre nagyobb tömegben. Tábornokok, magasrangu katonatisztek, birák, ügyészek, magasrangu hivatalnokok, földbirtokosok, ügyvédek, ismert társadalmi tényezők jelentek meg a teremben, mind kiváncsian várva az eseményeket. A teremben csönd van, a padok percről-percre teltebbek. Féltiz felé megérkezik Szakáts József is kis táskával kezében. Azonnal tárgyalásba kezd védőjével, aki már előbb megjelent.

A teremszolga két kis asztalt állit a vádlottak padja elé, erre helyezik rá az ellenfelek a hatalmas irattáskákat, amelyek szinültig meg vannak telve irásokkal, dokumentumokkal. És mind a két fél asztalán ott van a vaskos könyv: amely miatt megindult a négyéves pör. Támlásszékeket is hoz a teremszolga, hogy a vádlottaknak ne kelljen a padra ülniök. A két fél pedig egymástól távolra huzza a kis asztalokat, hogy ne legyenek egymáshoz közel . . .

Féltizkor megszólal a csengő, az ajtó kinyilik, a törvényszék bevonult. *Vild* Károly elnök, *Molnár* István és *Rácz* Andor tanácstagok, mint rendesen, elfoglalják megszokott helyeiket. A tárgyalás megkezdődik. Az ügyészi pódiumon dr. *Polgár* Péter, Szakáts védője, a védői emelvényen dr. *Széll* Gyula, Kelemen védője foglal helyet.

Békülni!

Vild elnök a rendes sablonos szavakkal megnyitja a tárgyalást. Két ügy van erre a napra kitüzve. Az egyikben Szakáts a vádlott, a másikban Kelemen. *Az ügyek egyesitésére kér indítványt először is az elnök.*

Dr. *Széll:* Ez a két ügy egyetlen egészet alkot. Ugyanarra a körülményre kell bizonyitani is, *ezért kérjük a magunk részéről is az ügyek egyesitésének elrendelését.*

Dr. *Polgár:* Olyan tényekre is kérnek ebben az ügyben bizonyitást, amelyek miatt az ügyet talán sohasem lehetne befejezni. Mivel pedig mi minél hamarabb szeretnők befejezni ezt az ügyet, hiszen itt a tulajdonképpeni sértett Szakáts József, ezért *ellenezzük az egyesitést.*

A törvényszék néhány perc mulva kihirdette a határozatát, amely szerint *a két ügyet egyesiti, mert itt személyi és tárgyi összefüggés van.*

Dr. *Polgár:* Mivel mi minél gyorsabban kivánjuk befejezni ezt az ügyet, *nem jelentek be ez ellen jogorvoslatot.*

Az *elnök:* Ezek után felszólitom a feleket, *nem lehetne-e ezt az ügyet békésen elintézni?*

Erre a kérdésre senki sem mozdult, senki sem felelt. Percekig csend volt a teremben. Az elnök még néhány pillanatot várt, ránézett a két félre, majd igy szólt:

— *Akkor megkezdjük a tárgyalást.*

Először is felvették a két vádlott személyi adatait.

Az *elnök* az előző jegyzőkönyvekből olvassa az adatokat, Kelemen Bélától ezt kérdi:

— Vagyona van?

— *Vagyontalan vagyok, sajnos,* — válaszolja Kelemen.

A vádiratok.

Most a vádiratok ismertetését kezdik meg. *Kelemen kétrendbeli rágalmazással és becsületsértéssel vádolja Szakátsot,* mert 1922 ben két cikket irt a *Szeged*-ben „Válasz Kelemen Béla könyvéhez" cimmel. Szakáts ezekben a cikkekben azt állitotta, hogy a könyvében Kelemen nem a valóban megtörtént eseményeket irta meg, tehát hazudott. *„Jaj annak a történetirónak, aki hazudik".* Majd azt állitja, hogy Kelemen *hatvan év alatt sem tudta elsajátitani az uri modort.* Közbeszéd az is — irta —, hogy Kelemen apjától örökölt ezer holdat *„elurizálta".* Egyébként pedig az ominózus regattavacsora óta nincs abban a helyzetben, hogy *ur*-nak szólithassa.

Ezután Szakáts vádiratát olvassák fel, *aki ugyancsak rágalmazással és becsületsértéssel vádolja Kelement.* Kelemen inkriminált cikkeiben *„Károlyi Mihály féle szerencsejátékosról"* beszél, Szakáts vagyoni viszonyait meghaladva *kártyázik.* Ilyen emberre pedig *nem lehet az ország sorsának intézését bizni.* Ezután arról irt Kelemen, hogy Szakáts a szegedi főispáni állás után törtetett. Egyébként is Szakáts *tipikus képviselője az uri hibáknak.*

Ezután felolvasták az inkriminált cikkeket, majd féltizenegy órakor az *elnök* megkezdte az első vádlott: *Szakáts* József képviselő kihallgatását.

Szakáts József vallomása.

— Nem vagyok bünös — kezdte kétórás beszédét a képviselő —, köz- és jogos magánérdekből irtam a cikkeket. Méltóztassék megengedni, hogy a részletes bizonyitást előterjesszem és *méltóztassék azt elrendelni az egész vonalon.*

— El kell mondanom az előzményeket is, hogy a törvényszék tisztán lássa a történteket. 1922 végén megjelent Kelemen Béla könyve a szegedi ellenforradalomról. Már előbb beszéltek arról a társaságban, hogy *Kelemen ebben a könyvében élesen meg fog engem támadni.* A hirek igazaknak bizonyultak, sulyosan megtámadott Kelemen és *sulyosan megsértett.* Valótlan dolgokat irt meg a könyvben. Reputációm, valamint az igazság érdekében meg kellett irnom a cikkeket a *Szeged*-ben.

Szakáts József halkan adja elő mondanivalóját, közben a szolga egy-egy pohár vizet hoz be a terembe és leteszi a két vádlott asztalaira.

Hogyan kezdődött az ellenforradalom?

— 1919 ben, amikor már a vörös áradat elnyelni készült egész Csonka-Magyarországot, Szeged volt az egyetlen város, ahol szervezkedni kezdett a polgárság, de itt is meg volt félemlitve a polgárság. De mégis összejöttek néhányan és az volt a terv, hogy először Szegeden mozdítjuk meg a polgárságot, hogy később egy országos mozgalom fejlődjön belőle.

— Gyönyörü tavaszi napok voltak ekkor, a tömeg az uccákon hullámzott. Ekkor összejöttünk néhányan, hogy megkezdjük a szervezést. *Valósággal a telefonkönyvet vettük elő, hogy igy kivdlogassunk embereket, akik a veszélyek dacolva mellénk szegődtek volna a munkához.* Találtunk is husz-harminc nevet. Szinte összeesküvésszerüen kezdődött meg a szervezkedés, hiszen nagy veszéllyel járt ez akkor.

— Április 16-án volt az első ülésünk, ahol huszonkilencen jöttünk össze. Itt megbeszéltük a célokat és a módokat. *Egy erős szervezetet akartunk alapitani. Ugyanekkor a bécsi ABC emberei is megjelentek Szegeden, idejöttek, ahol francia megszállás volt, hogy innen megkezdjék a munkát. Gömbös* Gyula is ekkor jött Szegedre. Kelemen Bélát kereste fel, akitől megkérdezte, hogy van-e már Szegeden valami megmozdulás. Kelemen erre azt válaszolta, hogy erről mitsem tud. Nem is tudhatott semmiről, mert akkor még nem jelent meg körünkben.

— Mi megtudtuk Gömbös látogatását és hogy el ne veszitsük azokat az értékes szálakat, amelyeket Bécsből remélhettünk, erre azonnal felkerestük Kelement és meghivtuk körünkbe. Igy jött ő az ellenforradalmi szervezetbe. Tehát teljesen valótlan tényeket irt könyvében, amikor azt állitotta, hogy *a munka csak akkor kezdődött meg, amikor ő bekerült az ABC be.* Ezekből a tényekből is látható, hogy a munka már jó előbb megkezdődött — Kelemen nélkül. Erre a tényre kérem kihallgatni dr. *Bokor* Pált, aki egyedül volt jelen ennél az esetnél.

— Nem ott kezdődik az ABC munkája, amikor Kelement elnöknek választottuk, hanem már jóval előbb. Itt ennél a pontnál is hazudott Kelemen a könyvében. Ezután következett az Országos Kormányzó Tanács megválasztása. Ekkor egy nagygyülést hivtunk egybe a városházára és a polgárság küldte ki a kandidáló bizottságot. *Ekkor már haragra lobbant ellenem Kelemen,* mert egy értekezleten kifogásokat emeltünk néhány személy bevonása ellen. „Meglátszik Szakátsék munkája, mondta ekkor Kelemen, *mindent azért tesz, mert ők nincsenek benne."*

— Tekintetes törvényszék, ki kell itt jelentenem, hogy sohasem tettem semmit személyes indokból, amit tettem, azt mind hazafias indulatból tettem.

A főispánság.

Ezután Szakáts rátért *a főispánság* kérdésére.

— Az ABC egyik ülésén Kelemen először vagy másfél óráig pletykálkodott, majd szóba hozta, hogy a főispánság betöltése ügyében egy névtelen levelet kapott, amely azt mondja, hogy Szakátsot kell erre a pozicióra kinevezni. A levél felolvasásánál Kelemen jelentősen rámnézett. *Mintha én irtam volna a névtelen levelet!* Ezután az ellenem intézett teljesen alaptalan támadás után történt a regatta-vacsora.

— Pálfy Dániel kinevezését ünnepeltük ekkor. Én nem hivtam meg erre a vacsorára Kelement az előbbi támadása miatt. Később azután Pálfy elnök meghivta mégis Kelement, *mire én azonnal eltávoztam a regattából.* Csak akkor tértem oda vissza, amikor Kelemen már elment. Ekkor kijelentettem, hogy Kelemen engem sulyosan megsértett, *valótlan dolgokat hiresztelt rólam.* Ezekért a kijelentéseimért pedig *Kelemen sohasem kért tőlem lovagias elégtételt.* Igy ezek után joggal mondhatom én, hogy aki nem kér egy sértésért elégtételt, az nem nevezhető urnak.

— *Egyébként pedig az egész könyvet az önhittség jellemzi.* Állandóan azt tolja előtérbe, hogy kivel vacsorázott ma, kivel ebédelt tegnap, kinek a páholyában fordult meg, kik keresték fel virágokkal a Béla-nap alkalmával és kik voltak azok az uriasszonyok, akik náluk uzsonnáztak. Ugy akarta magát állandóan feltünteini, hogy ő *volt a polgárság hivatalos vezetője.* Önönmaga gyujtja meg a részegségig kábitó tömjénfüstöt! Ilyen dolgokat nem mondhat magáról egy ember. Önhittségből, öndicséretből irta meg az egész könyvet. Nála nem az a fontos, hogy mi történt a mozgalomban, hanem az, hogy ma délben Kószóéknál ebédelt.

Ezután még számos passzussal foglalkozott és több helyen kijelentette, hogy Kelemen Béla *„hazudott."* Minden egyes résznél tanukat jelentett be, akik — ugymond — mind a való tényállást igazolják.

— *Én irtam valót akkor, amikor megállapitottam azt, hogy Kelemen Béla nem irt valót* — mondotta Szakáts képviselő.

Az elnök ezután tiz perc szünetet adott.

„Csakhogy már zsidók nélkül vagyunk!"

Szünet után a tárgyalóterem még zsufoltabb, annak ellenére, hogy csak jeggyel lehet bejutni a szüknek bizonyult terembe. *Szakáts* folytatja előterjesztését.

— Az egyik ABC ülés után — mondotta — Kelemen a következő kijelentést tette:

„Csakhogy már zsidók nélkül vagyunk, mert a zsidók tették tönkre ezt az országot!"

— Ezt mondotta Kelemen, holott ugy szokta magát előtérbe tolni, *mint aki a felekezeti béke apostola.*

Kelemen Béla — aki többször tett halkan